

تربیت انسان صالح

رسالت اصلی خانواده

● مرتضی طاهری

● عضو هیئت تحریریه

علاوه بر آثار طبیعی وراثت، بنای تربیت انسان در خانه و خانواده شکل می‌گیرد. آداب و رفتار والدین و سایر اعضای خانواده شاکله شخصیتی و اخلاقی کودک را ترسیم می‌کنند.

از همه منابع دینی، علمی و تجربی برمی‌آید که در تربیت کودک به نکات اساسی زیر اشاره و تأکید دارند:

● فرزند، نعمتی است الهی که بر گردن والدین خود حق عظیمی دارد (از نام‌گذاری خوب تا هدایت و مراقبت لازم برای تربیت انسانی صالح). برای نمونه به رساله حقوق امام سجاد(ع) مراجعه کنید.

● والدین کودک، باید از دانش و تجربه لازم برای پرورش کودک خود برخوردار باشند.

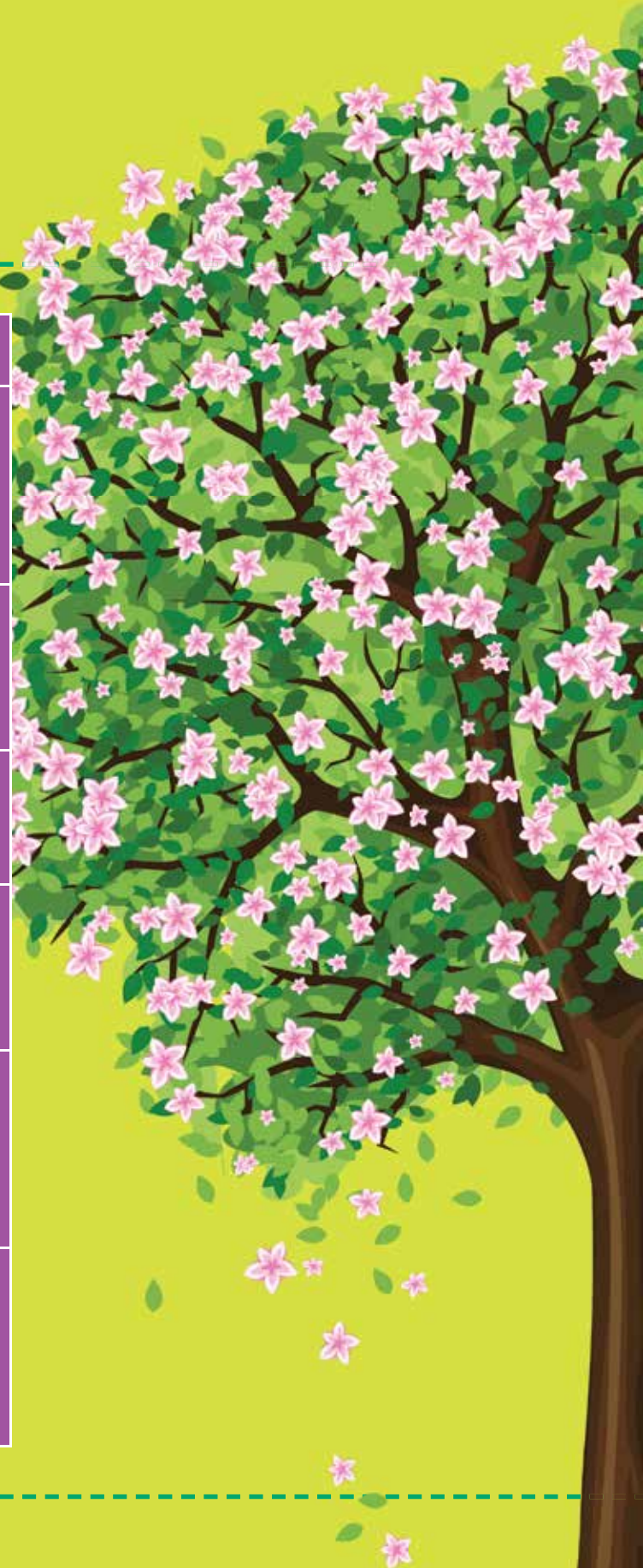
● تا حد امکان از تک‌فرزندی پرهیز شود تا کودکان در تعامل انسانی با یکدیگر مراحل اولیه رشد را در اولین پایگاه تربیتی به‌خوبی طی کنند. به‌جز موارد استثنایی که ممکن است از خاندانی صالح فرزندنی ناراست پدید آید (پسر نوح) و یا برعکس، به‌طور عمده کودکان، همچون گلاب، محصول گل وجودی والدین خود هستند.

در یکی از شماره‌های سالنامه دین و دانش (حدود ۵۰ سال پیش) نتیجه پژوهشی درج شده بود که در آن دو خاندان مختلف به‌صورت طولی در چند نسل بررسی شده بودند:

در خانواده‌ای که در گذشته دور پدر و مادری صالح، عالم و بافرهنگ و متخلق داشتند و شناسایی شده بودند، به‌طور عمده نسل فرزندان و انسان‌های مفید، اندیشمند و باافتخار تربیت یافته و جوامع گوناگون از

وجودشان بهره‌مند شده‌اند و در خانواده دیگری که بانیاش، افرادی ناسالم و منفی و مضر به حال جامعه بوده‌اند، عمدتاً نسل‌های بعدی ناپه‌نچار، بدکار و قانون‌شکن تربیت یافته‌اند!

اینک به برخی از روش‌های شایسته تربیتی و مورد انتظار از خانواده‌ها در قبال کودکان اشاره می‌کنیم و رابطه آن‌ها را با ساحت‌های شش‌گانه تربیت (زیستی - اعتقادی - هنری - اجتماعی - اقتصادی، و علمی و فناوری) نشان می‌دهیم.

ردیف	ساحت تربیتی	رفتارهای مورد انتظار از والدین و خانواده در قبال کودکان
۱	زیستی، بدنی، بهداشتی	<ul style="list-style-type: none"> - رعایت بهداشت فردی و اجتماعی، به ویژه در مقابل کودکان، برای الگودهی به آنها - تشویق کودکان به انجام ورزش‌های سبک و حرکات ورزشی کم‌خرج - تغذیه ساده و سالم و رعایت تعادل در مصرف مواد غذایی
۲	اعتقادی و اخلاقی	<ul style="list-style-type: none"> - معرفی و انجام مناسک مثل نماز و روزه در مقابل دیدگان کودک و نشان دادن خلق نیکو همراه با عبادت - یاری رساندن به نیازمندان و برخورد کریمانه با آنان در حضور کودکان
۳	اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> - همراه بردن کودکان به مراسم گوناگون، به طوری که با طبع آنها سازگار باشد - معرفی مشاغل به آنها و ایجاد علاقه به دیگران و مشارکت در امور اجتماعی
۴	هنری	<ul style="list-style-type: none"> - نشان دادن هنرهای زیبا مثل نقاشی به کودکان - بردن آنها به نمایشگاه‌های هنری کودکانه - تهیه لوازم ساده هنری مثل لوازم نقاشی - تشویق آنها به خلق آثار هنری
۵	علمی و فناوری	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد کنجکاوی علمی در مورد زمین، آسمان و طبیعت - پرسش از کودکان و تشویقشان به تفکر و خواندن داستان از کتاب - باز و بسته کردن برخی دستگاه‌های فنی ساده به کمک کودکان و در حضور آنان
۶	اقتصادی	<ul style="list-style-type: none"> - همراه بردن کودکان به مراکز خدماتی و کارگاهی - نشان دادن روش خرید و فروش کالاهای ساده و ... - تهیه قلک برای پس انداز پول‌های دریافتی بابت هدیه و عیدی